

Om utvecklingen i Libanon efter explosionen i Beiruts hamn

[Artiklar ur internationell vänsterpress om situationen i Libanon efter den fruktansvärda explosionen i Beiruts hamn den 4 augusti. Artiklarna har översatts av Göran Källqvist. Den första av dem har tidigare publicerats i *Internationalen*.]

Innehållsförteckning

Derek Davison: Inget slut i sikte för Libanon.....	1
De politiska och ekonomiska misslyckandena hänger ihop.....	2
Inget slut i sikte.....	3
Joseph Daher: Efter explosionen i Beirut har katastrofkapitalismen Libanon i sikte.....	5
En allt djupare kris.....	5
Macrons chockdoktrin.....	5
Nyliberalism och Mellanöstern.....	6
”Saudi-thatcherism”.....	7
Kostnaden för krisen.....	7
”Alla betyder alla”.....	8
Habib Battah: Efter explosionen i Beirut. Se upp för Frankrikes och USA:s hjälpande hand.....	9
En historia av våld.....	11

Derek Davison: Inget slut i sikte för Libanon

[Ur [Jacobin magazine](#), 10 augusti 2020.]

(Libanon har varit offer för ett oändligt antal katastrofer, där förra veckans explosion av ammoniumnitrat bara är den senaste. Men vi kan varken lita på att dess egna korrumpierade eliter eller europeiska nyliberaler som Emmanuel Macron faktiskt kan få slut på dem. - Jacobins redaktionella kommentar.)

Om den franske upplysningsfientliga figuren Joseph de Maistre hade rätt när han sa att ”varje land får den regering det förtjänar”, då är det svårt att föreställa sig vad det libanesiska folket har gjort för att förtjäna sin. Förra tisdagen satte någon sorts explosion eller eld fyr på 2.750 ton ammoniumnitrat, som sedan 2014 hade lagrats i ett magasin i Beiruts hamn. Den explosion som blev resultatet förstörde hamnen, inklusive Libanons anläggningar för lagring av spannmål, och skadade en stor del av den libanesiska huvudstaden.

Mer än 150 personer har hittills bekräftats döda och tusentals har skadats. Hundratusentals har förlorat sina hem, och de första beräkningarna av kostnaden för att reparera skadorna har varit flera miljarder, kanske så mycket som 15 miljarder dollar.

Om vi bortser från det obegripliga antalet döda och förstörelsen, och om explosionen i sig själv var hela historien, så skulle det inte finnas så mycket mer att säga. Olyckor händer ju trots allt – och för närvarande finns inga bevis som tyder på att explosionen skulle ha utlösts medvetet. Och olyckor med ammoniumnitrat kan vara särskilt allvarliga, vilket folket i Tianjin i Kina fick uppleva för

nästan fem år sedan, eller folket i Texas City 1947. Även om en fullständig utredning av de försummelser som gjorde att ett så farligt ämne fick ligga och vänta i ett magasin i dåligt skick i hamnen i mer än 6 år skulle visa sig vara avskräckande och skulle förhindras från att hända igen, så är de tyvärr inte särskilt anmärkningsvärda. Liknande slarv föregick explosionen i Tianjin.

Det som särskiljer tisdagens explosion är att den fungerar som en vanhedrande kulmen för en politisk elit, vars korruption, brister och allmänna förfall har plågat Libanon sedan det fick sin självständighet från Frankrike 1943. Denna korruption har sina rötter i den inblandning utifrån som kolonialmakter som Frankrike har gjort i landets politiska system.

De politiska och ekonomiska misslyckandena hänger ihop

Libanon är inget rikt land, men det är inte heller fattigt. Upptäckter nyligen tyder på att det finns fyndigheter av gas i östra Medelhavet som erbjuder landet framtidsutsikter av en inhemsk energiindustri, men under större delen av sin existens har den libanesiska ekonomin haft sin grund i landets finanssektor, ”där inga frågor ställs”. I mitten av 1900-talet, då oljan skapade växande ekonomier i hela Mellanöstern och arabiska aristokrater som plötsligt blivit rika behövde ett ställe att gömma undan sina pengar, var Libanon och dess banker glada att stå till tjänst.

Som det senaste året har visat så tydligt, var denna livliga finanssektor tyvärr byggd på kvicksand. Kort sagt berikade Libanons finanseliter sig själva med utländska insättningar, skapade en otrolig ojämlikhet och berövade regeringen på resurser.

Regeringen tvingades ta stora lån till hög ränta bara för att betala grundläggande nödvändigheter som livsmedelsimport. Detta osäkra tillstånd kunde bara vidmakthållas med hjälp av ett pyramidspelsliknande system med lån till hög ränta, från regeringen till centralbanken till handelsbankerna till insättarna. När de utländska lån som var grunden till detta system började minska, som de har gjort på senare år, föll ekonomin samman.

Libanon har nu ställt in betalningarna av sin skuld, och värdet på dess valuta befinner sig i fritt fall. I ett försök att förhindra en ekonomisk kollaps började bankerna förra året sätta gränser för uttag och överföringar av utländska valuta till utlandet. Inskränkningarna begränsade de libanesiska småspararnas tillgång till sina egna pengar, men tidigare i år hävdade en visselblåsare att bankerna själva hade fortsatt att föra över omkring 6 miljarder dollar till utlandet.

Den vacklande ekonomin drev i höstas ut tusentals demonstranter på gatorna med krav på massiva politiska förändringar, eftersom Libanons ekonomiska misslyckanden inte kan frikopplas från dess politiska misslyckanden.

Historien om Libanons politik är en historia om interna fraktionsstrider mellan korrumperade partibossar, eller *za'imer*. Det är en historia om en regering som inte har kunnat sköta sophämtningen i sin största stad på ett kompetent sätt, eftersom *za'imerna* strider om vem av dem som ska få dela ut de lukrativa sophämtningskontrakten.

Det är historien om ett land vars folk dagligen drabbas av återkommande strömavbrott, eftersom den viktigaste politiska fraktionen tjänar mer på att kanalisera offentliga pengar till utländska kraftbolag, eller på att se till att Libanons mäktiga privata energilobby ska få sin del av kakan, än vad de gör på att bygga nya kraftverk.

Libanon är ett helt igenom korrumpert land, och rankas på plats 137 av 180 i Transparency

Internationals korruptionsindex för 2019. Korruptionen härrör från en trasig politisk modell som tillämpades av de franska kolonialmyndigheterna efter Första världskriget, och vilken på nytt stärktes efter landets förödande men till stor del oavgjorda inbördeskrig 1975-1990.

När den franska regeringen i slutet av Första världskriget tog kontrollen över det tidigare ottomanska Syrien, hade den två mål: att bygga upp en kolonial närvaro i östra Medelhavet för att konkurrera med Storbritanniens protektorat i Egypten, och skapa en libanesisk stat med en i huvudsak kristen befolkning. Så föddes Storlibanon, ett franskt mandat inriktat på regionen Libanonberget med till största delen kristna maroniter och druser, men förstärkt genom att inkludera de mer sunnimuslimska och shiamuslimska dominerade regionerna runt den.

I ett försök att få ihop detta lappverk till en fullfjädrad nation, vände sig de franska ämbetsmännen till den ottomanska perioden och skapade ett politiskt system där lagstiftande mandat och regeringstjänster delades ut på religiös basis.

Men istället för att sy ihop Libanon blev resultatet att de lokala religiösa partiledare, *za'imer*, som kontrollerade utdelningen av poster stärktes och utnyttjade kontrollen för att stärka sig politiskt och ekonomiskt. De förenade sig med de korrumperade finanseliterna för att hålla igång pyramidspelet som berikade en liten klick på den libanesiska allmänhetens bekostnad.

De mäktigaste *za'imerna* rekryterade beväpnade miliser till sina nätverk, och tillsammans med de spänningar som skapades av ett religiöst baserat system som gynnade Libanons kristna befolkning framför den växande muslimska befolkningen, utlöste konkurrensen mellan dem så småningom ett inbördeskrig. Kriget avslutades med hjälp av Taif-överenskommelsen 1989, som korrigerade kvoterna för parlamentsplatser och beslutsfattare för att ta hänsyn till de demografiska förändringar som hade skett sedan det franska mandatets dagar, men i övrigt lämnade det förgörande *za'im*-systemet orört.

Det finns ett direkt samband mellan explosionen i hamnen och *za'im*-systemet. Som Joe Macaron från arabiska centret i Washington påpekar, sköts hamnen gemensamt av Beirut hamnmyndighet och Libanons tullförvaltning. De kontrolleras av olika *za'im*-nätverk – tullen av ett nätverk som är knutet till den libanesiska presidenten Michel Aoun, hamnmyndigheten till ett nätverk som är knutet till den tidigare premiärministern Saad al-Hariri.

De är var och en bara ansvariga inför sin skyddsherre, inte regeringen eller det libanesiska folket. Givetvis finns det nästan inget samarbete mellan dem. Att ingen av dem tog ansvar för att ta itu med lagret av ammoniumnitrat är inte överraskande.

Inget slut i sikte

För det libanesiska folket som protesterade förra hösten och har gått till attack igen efter explosionen i hamnen, finns det inget tydligt slut på dess lidande. De massiva politiska förändringar som behövs för att avskaffa *za'im*-systemet och sopa undan de korrumperade eliterna går inte att uppnå så länge dessa eliter kontrollerar den politiska och ekonomiska makten. Och de visar inga tecken på att ge upp.

Aoun har redan avvisat tanken på en internationell undersökning av explosionen, tydligen utifrån principen att samma personer vars korruption och försummelser orsakade katastrofen är de enda som man kan lita på ska hålla sig själva ansvariga för den. Inte ens premiärminister Hassan Diabs

och hela hans regerings avgång i måndags kommer att leda till några meningsfulla förändringar, eftersom den politiska klass ur vilken Diabs regering uppstod fortfarande bestämmer.

Hjälp påstås siktas vid horisonten.

Den franske presidenten Emmanuel Macron ledde i söndags en givarkonferens för FN för att samla ihop pengar till nödhjälp- och återhämtningsarbete i Beirut. Innan den började twittrade han optimistiskt att ”nu avgörs Libanons framtid”.

Det finns några problem här. Först och mest uppenbart är att ”Libanons framtid” avgjordes vid en händelse där inga libaneser deltog bortsett från Aoun, som är måltavla för en stor del av den regeringsfientliga rörelsen. Men att ge europeiska regeringar ansvar för att reformera den libanesiska politiken är som att låta räven vakta hönshuset.

Det var ju trots att just den franska regering som Macron nu leder som skapade Libanons Frankensteinmonster till politiskt system för att gynna sina koloniala ambitioner. Men nu är Paris tillbaka för att fixa det problem de orsakade. Vad kan gå fel?

Om det har funnits en konstant faktor i Libanons politik sedan 1943, fränsett de egna eliternas korruption, så är det att resten av världen inte har kunnat lämna landet ifred. Från det franska mandatet till USA:s intervention 1958 för att rädda dåvarande president Camille Chamoun från ett folkligt uppror, till PLO:s ankomst på 1970-talet, till Syriens, Irans och västs interventioner under inbördeskriget, till Israels invasion och ockupation från 1982 till 2000, har det libanesiska folket aldrig varit fritt att avgöra sitt eget öde.

Idag förvärras den fraktionism som finns inneboende i *za'im*-systemet av de olika lojaliteter som många av fraktionerna har till utländska makter, vare sig det är USA, Israel, Saudiarabien eller Iran.

Det är Libanons förbindelser med Iran, närmare bestämt via det shiamuslimska politiska partiet och paramilitära gruppen Hizbollah, som sannolikt kommer att avgöra hur mycket internationellt stöd Libanon faktiskt får. Med hjälp av sauderna har USA och Israel utnyttjat Hizbollahs roll i det libanesiska politiska systemet för att göra Libanon till ett slagfält via ombud i sitt oändliga, misslyckade försök att tämja Iran. Innan hamnkatastrofen återopades Hizbollahs ökande politiska styrka i Libanon som rättfärdigande för att förneka Beirut den internationella hjälp som desperat krävs för att börja laga landets trasiga ekonomi.

Som en otvetydig kugge i Libanons politiska maskineri förtjänar Hizbollah sin del av skulden för det tillstånd som landet nu befinner sig i. Men innan främmande länder börjar kräva politiska förändringar i Beirut måste de göra upp räkningen med de skador som deras tidigare inblandning har medfört – och som nu är synliga över hela staden.

Joseph Daher: Efter explosionen i Beirut har katastrofkapitalismen Libanon i sikte

[Ur [International Viewpoint](#), 31 augusti 2020. Joseph Daher är en schweizisk-syrisk akademiker och aktivist, författare till flera böcker om Mellanöstern.]

(Explosionen som ödelade Beirut var en anklagelse mot de partier som i årtionden har misskött Libanon. Men nu utnyttjar dessa partier katastrofen som förevändning för att fördjupa den nyliberala politiken, pådrivna av den franske ledaren Emmanuel Macron och Internationella valutafonden. - Internation Viewpoints redaktionella kommentar.)

Den 4 augusti 2020 ägde det rum en explosion av aldrig tidigare skådad omfattning i Libanons historia i Beiruts hamn. Den orsakade mer än 180 döda, inklusive libaneser, syrier och andra nationaliteter, mer än 6.500 skadade och 300.000 bostadslösa. Dussintals personer saknas också, och hela distrikt i den libanesiska huvudstaden har ödelagts.

Explosionen förstörde stora delar av hamnen i Beirut, som 2019 tog emot mer än 70% av värdet på landets import. Den förstörde Libanons strategiska spannmålsreserv. De materiella skadorna uppgår till miljardtals dollar: de libanesiska myndigheterna har gjort bedömningen 15 miljarder dollar.

En allt djupare kris

Explosionen har gjort en redan bedrövlig samhällsekonomisk situation ofattbart värre, efter den ekonomiska kris som utvecklades i oktober 2019 och pandemins effekter. Pandemin har fått andelen fattiga att öka till omkring 55% och arbetslösheten till mer än 35%.

Samtidigt har värdet på den libanesiska valutan sedan flera månader befunnit sig i fritt fall, vilket lett till en inflation på mer än 400%. De folkliga arbetande klassernas köpkraft har minskat kraftigt.

Valutans värdeminskning slår särskilt hårt i ett land som importerar en stor del av sin konsumtion från utlandet: 2019 var Libanons handelsunderskott mer än 16 miljarder dollar, och importen var mer än fem gånger större än exporten. Priserna har rusat i höjden och varor har försvunnit.

Efter den kriminella olyckan den 4 augusti tillkännagav många internationella och regionala statsöverhuvuden sitt stöd till det libanesiska folket. Men som vi känner till från tidigare kriser, ser stater och internationella finansinstitut (IFI) dessa tillfällen som en möjlighet att gynna och fördjupa nyliberalismen, inklusive att utvidga marknadsekonomin till olika ekonomiska sektorer som dittills har dominerats av staten.

Macrons chockdoktrin

Några dagar efter explosionen hölls på initiativ av den franske presidenten Emmanuel Macron en videokonferens om Libanon. Den samlade representanter från omkring 30 väst- och arabländer, och tjänstemän från Internationella valutafonden (IMF), Världsbanken, Röda korsets internationella kommitté och Europeiska investeringsbanken.

De enades om att ge nödhjälp till Libanon på totalt 252,7 miljoner euro. Samma aktörer utlovade

också miljardtals dollar i ekonomiskt stöd, men på villkor att Libanon genomförde ”institutionella reformer”.

Macron, som några få timmar efter tragedin gjorde ett iögonfallande besök i Libanon, har propbat på att det ska bildas en regering som kan genomföra ”reformer”. IMF:s verkställande direktör, Kristalina Georgieva, har deklarerat att ”reformer” är ”oumbärliga” för att ”bryta dödläget” i diskussionerna mellan Libanon och IMF som började för flera månader sedan.

IMF såg genomförandet av dessa ”reformer” som en förutsättning för att ge ekonomisk hjälp. Det gjorde också deltagarna i Pariskonferensen i april 2018 — “Conférence économique pour le développement, par les réformes et avec les entreprises”, också känd som CEDRE — som utlovade mer än 11 miljarder dollar i lån och bidrag till Libanon. I utbyte mot detta kapital måste den libanesiska regeringen förbinda sig att utveckla samarbetet mellan offentlig och privat sektor, minska skulden och genomdriva åtstrammingsåtgärder.

Trots sin rivalitet håller de dominerande sekteristiska och borgerliga politiska partierna med om dessa åtgärder. Den libanesiska nationella enhetsregeringen bestod av samtliga dessa partier och leddes av förre premiärministern Saad Hariri, innan han avgick efter att proteströrelsen bröt ut i oktober 2019.

Regeringens planerade budget år 2020 innefattade att flera offentliga institutioner skulle slås samman eller avskaffas, och att den statliga energisektorn skulle privatiseras. Allt detta uppfyllde Världsbankens, IMF:s och CEDRE-överenskommelsens krav. En sådan politik kommer bara att förvärra den nyliberala katastrof som Libanon har slungats in i sedan 1990-talet och slutet på landets inbördeskrig.

Nyliberalismen och Mellanöstern

Efter det libanesiska inbördeskriget slog landet in på den väg av ekonomisk liberalisering som sedan 1980-talet hade följts på andra ställen i Mellanöstern, med betoning på en djupare integrering i den globala ekonomin och tillväxt av den privata sektorn. Denna nyliberala politik förstärkte den libanesiska ekonomins sedan länge etablerade kännetecken: en utvecklingsmodell som var inriktad på finanser och tjänster, där social ojämlikhet och regionala skillnader var mycket uttalade.

Libanon har en av de mest ojämlika förmögenhetsfördelningarna i regionen och världen, och en av de högsta koncentrationerna av miljardärer per capita. 2019 ägde 10% av de vuxna 70,6% av landets välstånd.

I MENA-regionen (Mellanöstern och Nordafrika) inleddes privatiseringen av offentliga egendomar med det tidiga 1990-talets nyliberala politik – huvudsakligen inom industri-, fastighets- och finanssektorn. På senare år har IFI:er främjat samarbete mellan offentliga och privata sektorer (Public-private-partnership, PPP) över hela världen som ett verktyg för privatisering och privat förvaltning av offentliga egendomar. MENA-regionen är inget undantag.

Ett tydligt exempel är Europeiska banken för återuppbyggnad och utvecklings (EBRD) verksamhet sedan de arabiska folkupproren inleddes 2011. Ett av EBRD:s viktigaste mål har varit att gynna PPP inom infrastrukturen. PPP-modeller siktar speciellt på att befrämja privat förvaltning av offentlig infrastruktur (i synnerhet inom telekommunikationer, elektricitet och sjukvård). IFI:er som EBRD har väldigt ofta framhållit behovet att privatisera sådan infrastruktur som ett villkor för att få lån.

”Saudi-thatcherism”

Samtidigt har flera länder i Mellanöstern antagit PPP-lagstiftning för att fördubbla privatiseringarna av offentlig service och statlig infrastruktur. I Saudiarabien har PPP:er blivit en grundläggande del av den ekonomiska och politiska strategin Vision 2030 som lanserades av prins Mohammad Bin Salman. 2020 års nationella omvandlingsprogram, som presenterades efter Vision 2030, redogör i detalj för det nya saudiska ledarskapets ekonomiska politik, och ställer privat kapital i centrum för den framtida saudiska ekonomin.

Den saudiska regeringen har meddelat sina planer på att organisera PPP:er för offentlig service, inklusive sektorer som utbildning, bostäder och sjukvård. *Financial Times* beskrev planerna som ”Saudi-thatcherism”.

Det saudiska kungadömet har också utnyttjat Covid-19-krisen för att driva igenom nedskärningar av understöd, avskaffa dyrortstillägget och öka momsen kraftigt, från 5 till 15%. Sedan pandemin började har kungadömet statsägda investeringsfonder samtidigt investerat mer än 8 miljarder dollar i kolosser inom den globala ekonomin som Boeing och Facebook.

Efter det syriska upproret 2011 och konflikten ökad militarisering efter 2012, påskyndade på liknande sätt den syriska regimen sin nyliberala politik. Den antog i januari 2016 en PPP-lag, sex år efter att den först hade skrivits. Lagstiftningen tillåter den privata sektorn att förvalta och utveckla statliga tillgångar inom ekonomins samtliga sektorer, med undantag för olja. Den ”nya ekonomiska strategi” vid namn Nationellt partnerskap som lanserades en månad senare, i februari 2016, återopade PPP-lagen som referenspunkt.

Denna regionala dynamik har utvecklats under en period av ekonomisk kris, och nu under den pågående pandemin. Det är inte pragmatiska eller ”teknokratiska” åtgärder, som regimerna som beslutar om dem ofta har hävdat. Istället ska de ses som ett sätt att omvandla kapitalackumulationens övergripande villkor och legitimera ekonomiska nätverk med band till regimerna.

Kostnaden för krisen

Den libanesiska borgarklassens största partier och olika fraktioner har utnyttjat privatiseringsprojekt och sin makt över ministerierna för att stärka beskyddarnätverk, nepotism och korruption, medan både den utländska och infödda libanesiska befolkningens majoritet har drabbats av fattigdom och kränkningar. Även om alla partierna håller med om IMF:s och CEDRE-konferensens åtgärder som diskuteras ovan, så finns en konflikt mellan dem som härrör från den ekonomiska krisen i oktober 2019.

Konflikten rör hur mycket av förlusterna som ska räknas som grundval för att omstrukturera statsskulden, som i slutet av maj 2020 uppgick till 93,1 miljarder dollar (mer än 180% av Libanons BNP). De libanesiska bankerna har sedan början 1990-talet spelat ett sorts pyramidspel, och erbjudit höga räntor för att locka till sig insättningar i amerikanska dollar och sedan låna ut pengar till regeringen – tills insättningarna upphörde. Men bankerna och Libanons centralbank (CBL) vill inte ta något ansvar för de förluster som Hassan Diabs regerings ekonomiska återuppbyggnadsplan pålägger dem.

Denna ståndpunkt stöds av partier som Saad Hariris Framtidsrörelse (Hariri äger också en bank) och Nabih Berris Amalparti. Enligt regeringens plan skulle den libanesiska banksektorns kapital skrivas

av, och aktieägarna skulle bära hela kostnaden genom ”bail-in”.* Planerna kräver att bankerna ska rekapitaliseras. Institutioner som inte kan skaffa fram nytt kapital kan tvingas lägga ner sin verksamhet.

Bankerna avvisar också förslaget om en kriminalteknisk revision av CBL:s konton, vilken skulle spåra källan för de transaktioner som finns i dess balansräkningar, eller att det ska antas en lag som skulle formalisera den faktiska kapitalkontroll som bankerna under nästan ett år har påtvingat kontoinnehavarna.

Med stöd från en del politiker gör Libanons bankelit motstånd mot en sådan lag. Rika libanesiska medborgare har fortsatt att flytta sina tillgångar utomlands, medan majoriteten av landets befolkning har restriktioner på hur mycket de kan ta ut från sina bankkonton.

Bankerna och deras politiska allierade vägrade också låta den tidigare regeringen ställa in betalningarna av sin tidigare skuld i libanesiska pund, vilket IMF rekommenderade. Libanesiska banker har 28,8% av den totala statsskulden, vilket är lika med 16,3 miljarder dollar i amerikanska statsobligationer och 10,5 miljarder dollar i euroobligationer (skuldsäkerheter angivna i utländska valutor).

De libanesiska bankirerna har avfärdat allt ansvar för sin framträdande roll under landets ekonomiska kris. Som svar har demonstranter under de senaste månaderna riktat in sig på finansinstitutioner, och genomgått huvudkontor och bankfilialer i olika delar av landet. Men om en ny nationell enhetsregering utnämns inom en nära framtid, och speciellt om den leds av Saad Hariri, så kommer det att stärka bankernas ställning.

”Alla betyder alla”

I detta läge kan Emmanuel Macrons uppmaning att bilda en nationell enhetsregering som samlar alla ledande politiska krafter bara bevara det nuvarande sekteristiska och nyliberala politiska systemet, och dess elitors samhällsställning. Denna lösning har stöd från många länder i regionen och övriga världen, och skulle möjliggöra en fördjupning av de nyliberala ”reformerna”.

Detta politiska recept är också det alternativ som föredras av de sekteristiska, borgerliga partierna efter att Hassan Diabs regering avgick den 10 augusti som svar på de massiva folkliga protesterna. En del av partierna kräver också lagstiftande val inom det befintliga sekteristiska politiska systemet.

I detta sammanhang är kravet på tidiga val inom dessa ramar en fälla för de folkliga krafter som kräver radikala förändringar och för proteströrelsen mer allmänt. Det gamla sekteristiska gardets partier är de bäst organiserade krafterna, och de har de djupaste rötter inom de statliga institutionerna och det libanesiska samhället.

En del av dessa krafter har också fått massivt stöd från utländska makter: Hizbollah från Iran, Framtidsrörelsen och (i mindre omfattning) Libanons krafter från sauderna. De befinner sig helt klart i det bästa utgångsläget för att vinna nya val om proteströrelsen inte blir mer strukturerad, och om inte en progressiv vänsterkraft kan erbjuda ett alternativ år de folkliga klasserna i Libanon.

Genom sina försök att utnyttja den senaste krisen, utgör de sekteristiska partierna i Libanon, och de imperialistiska länderna, de regionala staterna och internationella finansinstitutionerna ett stort hot

* ”Bail-in”: att i första hand aktieägarna och därefter borgenärerna enligt en fastställd turordning får bära kostnaden, genom att skulden skrivs ned eller konverteras till aktier – öa.

mot det libanesiska folket. De är allihopa fiender till den libanesiska proteströrelsen: eller som upprorets främsta paroll uttrycker det, ”alla betyder alla!”

Habib Battah: Efter explosionen i Beirut. Se upp för Frankrikes och USA:s hjälpande hand

[Ur [Jacobin magazine](#), 1 september 2020. Habib Battah är en oberoende journalist som bor och arbetar i Libanon. Han är grundare av www.BeirutReport.com och undervisar i journalism vid American University i Beirut.]

I kölvattnet till förra månadens förödande explosion i Beirut har franska och amerikanska ledare givit sken av att lova stöd till Libanon. Men i ljuset av den katastrofala historia som Frankrikes och USA:s inblandning i landet sedan självständigheten 1943 utgör, har många mött dessa budskap med misstänksamhet.

När Emmanuel Macron besökte Beirut efter explosionen den 4 augusti som raserade stadens hamn och förstörde hundratusentals hem runt den, var hans ord välbekanta: ”Närhelst ni tvivlar, påminn er om att vi är här”, förkunnade han stående framför La Residence des Pins, den enorma herrgård som den franska regeringen äger mitt i Libanons huvudstad. ”Närhelst ni har en kamp som är värd att föra kommer vi att stå vid er sida”, fortsatte han. Men trots den brokiga libanesiska fraktionismen, föreskrev han inte exakt vad ”er sida” betydde.

Den franske presidenten inledde sitt endagarsbesök med att traska omkring i de Armageddon-liknande scenerna på Rue Gouraud. Denna övertrendiga gata är namngiven efter den franska general som utropade Libanon till stat för 100 år sedan, och är kantad av trottoarkaféer, krogar och barer, och byggdes i fransk stil, ända ner till gatunätet. (Bara några kvarter bort följer Beiruts Place D’Etoile samma planritning som sin parisiska motsvarighet, precis som fallet är i många andra franska koloniala städer.)

Det var just dessa kvarter, några av de rikaste och mest liberala i Libanon, som förstördes allra mest av explosionen i augusti – inte områdena innanför innerstaden, eller ”fattigbältet” som kännetecknas av trånga slumområden och flyktingläger, där man ofta upplever våld och förväntar sig det. Explosionen som tog 177 liv och skadade ytterligare 6.000 anses allmänt ha orsakats av flera nivåer av byråkratisk inkompetens och kriminellt förbiseende.

Följderna av explosionen är en häpnadsväckande skådeplats att gå igenom: varenda hem och företag i det konstnärliga, gentrifierade området Mar Mikhael (St Mikael) har vecklats ihop som en hopkramad papperslapp: fönster, väggar, möbler och liv krossades av tryckvågen från den industrikemiska explosionen, en av de största sedan Andra världskriget. Många av bostadsområdets pittoreska, balkongförsedda byggnader har rasat ihop på gatorna och krossat parkerade bilar som pannkakor.

Det var här Macron hyllades av många libaneser för att han gjorde vad ingen av deras ledare kunde göra. Omgiven av maskerade franska kommandosoldater såg han invånarna i ögonen, inledde känsloladdade samtal med dem, höll deras darrande händer och delade ut tårfyllda kramar. Många hurrade på honom medan de ropade att den libanesiska regeringen skulle falla. En del bad till och

med om att det franska mandatet skulle återkomma. (En petition på internet samlade mer än 60.000 namnteckningar.)

Att be om en återgång till kolonialt slaveri efter att ha haft självständighet har många tolkat som ett tecken på desperata tider. Redan innan explosionen stod Libanon inför ekonomisk kollaps: dess valuta hade förlorat 80% i värde och halva befolkningen har drivits till fattigdom. Samtidigt tillhör franska skolor och universitet fortfarande den bästa utbildning som finns tillgänglig, så många libaneser har likställt Frankrike med modernitet och har strävat att vidmakthålla dess inflytande.

Två veckor efter explosionen har det kommit få svar på den humanitära katastrofen från den libanesiska regeringen. Det finns ingen katastrofhjälp och de boende har klagat på bristen på övervakning av skadade byggnader som kan falla samman.

Många av de frivilliga som leder upprensningsarbetet tillhör en regeringsfientlig rörelse som sedan oktober förra året har lett protester över hela landet. David Hale, USA:s statssekreterare för utrikes angelägenheter, berömde under sitt besök i Beirut deras ansträngningar som ”djupt rörande”, och stakade ut ”en väg att återställa ... ett Libanon som vägleds av det libanesiska folket”. Medan hans bepansrade konvoj väntade, tillade han: ”Jag är med er, jag står med er, min regering gör det och det amerikanska folket gör det”. Återigen definierades inte pronomen. Vilket libanesiskt folk, vilka strävanden?

Precis som Frankrike har USA en lång och mörk historia i Libanon, och har vid många tillfällen skickat trupper för att stöda den libanesiska regeringen vid kriser, mest välkänt 1982 då 241 amerikanska soldater dödades av en lastbilsbomb vid en annan kraftig explosion i Beirut. De hade landat i Beirut som en del av en multinationell styrka vid det libanesiska inbördeskrigets höjdpunkt, då president Ronald Reagan av alla människor försökte ta på sig rollen som frälsare av det libanesiska folket. I september 1982, bara en månad innan den förödande bomben, förkunnade han skenheligt: ”Genom att arbeta tillsammans för att främja fred i Libanon, ge tillbaka Libanon till det libanesiska folket och hjälpa det att återuppbygga sin demokrati, stärker vi fredskrafterna i hela Mellanöstern.”

Uppenbarligen såg inte hela det libanesiska folket den amerikanska hjälpen som en hjälpande hand. Trots att de multinationella styrkorna framställdes som fredsbevarande, utkämpade de allt oftare eldstrider med libanesiska miliser som var mot den dåvarande USA-stödda regeringen.

Den postkoloniala libanesiska staten utformades av Frankrike för att gynna kristna som permanent hade besatt de viktigaste maktpositionerna, och var knappast nationellt representativ för större delen av landets muslimer. Och när kriget tog slut 1990, opponerade sig inte USA mot den syriska militärens hårdhänta ockupation av Libanon, och inte heller det efterföljande demolerandet av centrala Beirut till förmån för lyxfastigheter, ett återuppbyggnadsprojekt som gynnade amerikanska och europeiska företag och fick se hur många av stadens invånare förlorade rätten till sina egendomar.

I efterdyningarna till den senaste tragedin i Beirut måste Macrons och Hales ord betraktas i samma ljus som Reagans ord decennier tidigare. När de talar om det ”libanesiska folket”, vilka syftar de på? Förmodligen inte den betydande del av befolkningen som har gjort motstånd mot västs politik och interventioner.

Hizbollah och dess allierade kontrollerar en majoritet av platserna i Libanons parlament, och även om några tusen på senare tid har samlats i regeringsfientliga demonstrationer, så drar dessa partier regelbundet hundratusentals anhängare vid sina årliga tilldragelser och tal. Många av deras

anhängare har lidit stora förluster av USA-tillverkade vapen, och många kan nu fråga sig: var befann sig västvärldens generositet och medkänsla när deras bostadsområden, hem och liv raderades ut av våld vid oräkneliga explosioner under de senaste decennierna?

En historia av våld

På sommaren 2006 var det inte en explosion som skakade Beirut, utan 34 dagars skoningslösa bombningar som inte bara förstörde fasader och fönster, utan raserade hela bostadskvarter till grunden. Det som började som ett angrepp av Hizbollah mot ett israeliskt militärfordon – som del av en långvarig gränskonflikt om israeliskt ockuperade libanesiska territorier – ledde till israeliska luftangrepp som gjorde 1 miljon libaneser bostadslösa och mer än 1.000 dödades. Det beräknas att det under den konflikten släpptes ner 4 miljoner USA-tillverkade klusterbomber över Libanon, från USA-tillverkade israeliska stridsplan – och med amerikanskt stöd.

Efter förstörelsen var det inte officiella personer från väst som besökte återuppbyggnadsförsöken, utan den iranske presidenten Mahmoud Ahmadinejad, vars bilkortege följdes av tusentals människor och överöstes med ris. Hizbollahs ledare hävdade att Iran lade ut 1 miljard dollar på återuppbyggnadsarbetet.

I motsats till detta har USA erbjudit 18 miljoner dollar till offren i Beirut, en pytteliten summa jämfört med de 3 miljarder dollar som amerikanska skattebetalare årligen ger i hjälp till grannlandet Israel. För sin del har Frankrike varit ordförande vid en internationell donatorkonferens, som samlade ihop omkring 300 miljoner dollar, huvudsakligen från europeiska och arabiska stater. Men skadorna från explosionen beräknas till 15 miljarder dollar, vilket kommer mitt under Libanons förlamande skuld på 100 miljarder dollar, som har inneburit en valutakris som lett till en 80%-ig minskning av den libanesiska valutans värde, och därmed en kraftig minskning av löner och besparingar.

I de stora tidningarna i väst hävdar mängder av analyser och debattartiklar självsäkert att de etablerade partierna, i synnerhet Hizbollah, tappar i popularitet. Men utöver några månaders protester finns det få bevis som tyder på att det finns så mycket sanning i det påståendet.

Trots att dussintals oberoende partier deltog i parlamentsvalen i Libanon 2018 med rekordmånga 1.000 kandidater på valsedlarna, var det bara en oberoende som erövrade en plats i den 128 platser stora lagstiftande församlingen. Även om många utmärkta nya idéer förs fram, så har Libanons härskande partier sedan årtionden en politisk och militär infrastruktur, inklusive partianslutna institutioner, skolor och sjukhus som lugnar en stor del av befolkningen, speciellt de fattiga.

Det finns förstås hopp om att saker och ting förändras. Massiva folkmassor översvämde gatorna över hela landet under de regeringsfientliga protesterna efter tillkännagivandet av nya skatter i slutet av förra året – mitt under en hel rad andra misslyckanden från regeringens sida – och fick många att tro att förändring inte bara var möjlig utan också överhängande. Men hotet från coronaviruset och säkerhetsstyrkorna våldsamma nedslag gjorde att antalet demonstranter har minskat avsevärt, från de hundratals vi såg förra året till tusentals och till och med bara hundratals under de mycket mindre demonstrationerna under de senaste månaderna.

Det betyder inte att hoppet om politiska förändringar är borta. Många verkar räkna med att vågen av ilska mot explosionerna ska ge rörelsen ny energi. Samtidigt saknar protesterna fortfarande ett fast ledarskap, organisering och eldkraft. Ilska är ensamt inte liktydigt med politisk kraft, och det

kommer att bli särskilt tydligt när väljare vars liv har ödelagts kommer att söka hjälp varhelst de kan få den.

I sina avskedsord till libaneserna, uppbadade Macron en fras på arabiska: ”Närhelst ni undrar vad vi tänker på i Paris, kom ihåg dessa tre ord: *Behabak Ya Libnan*” – ”Jag älskar dig Libanon.” Det finns inte stor anledning att ta den kärleken på allvar.